

Mulutuze Housing group samlade utanför sitt nybyggda kontor.

Foto: Johannes Berndalen, Mark Nonkes

Ur tidskriften Södra Afrika nr. 3 2009

Windhoek kör nolltolerans mot olagliga bostäder

På julafton förra året rev polisen hus i Havana Settlement i utkanten av Namibias huvudstad Windhoek. De olagligt uppförda bostäderna demolerades med hammare och kofot och många familjer fick fira jul utan tak över huvudet. Nu kämpar flera grupper för sin rätt till bostad.

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Icke-kommersiell-Dela Lika 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.

- POLISEN FÖRSTÖRDE VÅRA HUS! En del av oss är inte så rika att vi kan ta resterna av dem och bara flytta iväg, säger Albert Kotjinjo, talesperson för gruppen *Mulutusze Housing Project*. Mulutusze betyder Hjälp oss på ett lokalspråk i nordöstra Namibia.

Sedan rivningarna i december har Mulutusze syns i media ett antal gånger. De försökte lämna in en ansökan för att få gruppen godkänd för att gemensamt utveckla området, men avfärdades för att vissa detaljer i ansökningen var ofullständiga.

Men gruppen kämpar på. De har byggt ett kontor, ett tre kvadratmeter plåtskjul med skrivbord, stol och en hemgjord fotogenlampa. Golvet är täckt med kartong, och det lilla utrymmet ser ombonat ut i sin enkelhet. Wendy Ndjavera, som delar rollen som talesperson med Albert Kotjinjo, tar emot.

– Det här är vårt kontor. Vi har förstått att vi måste organisera oss för att klara det här. Kanske kan vi samla ihop pengar och köpa marken, säger hon.

PÅ STADSFÖRVALTNINGEN KÄMPAR MÅNGA tjänstemän med alla nya invånare som vill bosätta sig i Windhoek. Många människor lämnar landsbygden med hopp om jobb, studier och ett bättre liv. Men staden hinner inte ta hand om alla nyanlända, och mellan 20 och 25 procent av 300 000 invånarna bor där olagligt.

– Vi måste hålla på nolltolerans vad gäller ockupering av land och uppförande av illegala bostäder. Annars hindras utvecklingen av staden, säger Ndangi Katoma, direktör för företagande och turism i Windhoek stad.

Han förstår problemen för dem som lever i elände på landsbygden eller betalar dyra hyror för trånga utrymmen i staden, och inser att det är lockande att ta ett stycke mark och bygga ett eget hem. Men staden kan inte låta människor bygga utan tillstånd.

– Problemet är att vi inte kan sitta och säga jaha, några av våra medborgare har ingen mark så därför låter vi dem ockupera vilket öppet område som helst. Det är en stor utmaning för oss att reglera de här informella bosättningarna. Särskilt svårt är det att leda in vatten och el när folk bygger hus var som helst. Många bygger också på olämpliga områden, bland annat i flodbäddar där det finns risk för översvämning, säger Ndangi Katoma.

På Legal Assistance Centre (LAC) arbetar ett tjugotal jurister för att se till att missgynnade och svaga grupper i befolkningen får samma rättigheter som de övriga. Norman Tjombe är chef för organisationen, och menar att det bryter mot lagen när polisen river hus utan domstolsbeslut.

– Att förstöra människors hem är absolut ingen lösning på bostadsbristen och människors behov av skydd och bostäder. För att det ska ske lagligt måste man gå till domstol och få ett domstolsbeslut som ger rätt att förstöra bostäder. Att göra det

- Vi har förstått att vi måste organisera oss för att klara det här, säger Wendy Ndjavera, talesperson för Mulutusze.

Foto: Johannes Berndalen, Mark Nonkes

utan ett domstolsbeslut är att ta lagen i egna händer, säger Norman Tjombe.

ATT RIVA ALLA DE ILLEGALA BOSTÄDERNA i Windhoek skulle inte fungera eftersom nästan en fjärdedel av stadens invånare bor i informella områden. Många invånare i Havana Settlement, och andra liknande områden, drog en lättnadens suck i juli i år när Petrus Shaanika och tretton andra personer fick rätt i domstolen mot polisens rivningar. Petrus Damaseb, domare i högsta domstolen, dömde ut en lag från 1985 som Windhoeks stad lutat sig mot när de med polisens hjälp rivit cirka 2 000 bostäder.

Lagen, som kallas *Squatters Proclamation of 1985*, härstammar från apartheidtiden och ger en jordägare rätt att riva bostäder som uppförs på hans mark, utan domstolsbeslut eller ens att behöva säga till människorna som bor där. Då domare Damaseb ansåg att lagen bryter mot den namibiska konstitutionen förklarade han den tillfälligt ogiltig. Fallet kommer snart åter upp i domstol, då staden Windhoek och regeringen får chansen att försvara varför lagen ska finnas kvar.

Petrus Shaanika, som byggt upp ett nytt hus på andra sidan gatan från där hans tidigare bostad stått tänker på sina grannar.

– Nu är det vinter. Några av invånarna vars hus revs, sover ute i det hårda, kalla klimatet. De är helt utan skydd mot våld och stöld.

**JOHANNES BERNDALEN
MARK NONKES**